

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Kristianstads län

Områdesnummer: N 3

Områdesnamn: Hallandsås och Grevie åsar

Kommun: Ängelholms och Båstads kommun

Kartblad:

Topografisk karta: 032; 3C Helsingborg NV
032; 3C Helsingborg NO
042; 4C Halmstad SV
042; 4C Halmstad SO

Ekonomisk karta: 04212; 4C1C Västra Karup
04213; 4C1d Malen
04203; 4C0d Förslöv
04214; 4C1e Östra Karup
04202; 4C0C Grevie
04204; 4C0e Simontorp
03294; 3C9e Hjärnarp
04205; 4C0f Högalteknall
03295; 3C9f Västersjön
04206; 4C0g Yllevad
03296; 3C9g Rössjöholm
03297; 3C9h Stavershult

Area: 9 357 ha

Delområde a) Hallandsås

Delområde b) Grevie åsar

Naturgeografisk region: 8 Nordöstkånes skogslandskap

Kust- och havsregion:

**Regionindelning för sjöar
och vattendrag:** Avrinningsområde 96 Rönne å och 97 Stensån

**Agrara kulturlandskaps-
regioner:** 2 Sydsvenska odlingsbygderna

**Landskapsformer,
terrängformer/
områdestyper i kust-
och havsområden:**

Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmarker	Flora
Geovetenskap	Horst, kanjon, ås	
Vattendrag	Fauna	
Myrkomplex		
Kärrkomplex		
Soligent kärr		
Svagt välvd mosse		
Sjö		

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap, med lång hävdkontinuitet och rik förekomst av naturbetesmarker . På ljunghedar och öppen hagmark återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter. Lokalerna är Korup och Flackebjär.

Matkroksmossen och Djurholmamossen bildar tillsammans ett värdefullt myrkomplex. En sammansättning av topogena kärr utgör också ett värdefullt kärrkomplex. Andra värdefulla våtmarkstyper i området är soligent kärr (ovanligt för regionen) och svagt välvd mosse.

Huvudkriterier

A, B, C, D.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift
- skogsplantering av jordbruksmark
- energiskogsodling
- igenväxning
- spridning av gifter eller gödselmedel
- bebyggelse
- nydikning

- täkt
- luftledning och vägdragningar

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Lövskogen i sluttningarna bevaras. Exploatering i sluttningarna förhindras liksom inom övriga delar av åsen som ingår i riksintresset.

Delområde

a) Hallandsåsen:

Sluttningsszonernas lövskogar bibehålls. Bebyggelseexploatering motverkas.

Lya ljunghed - Älemossen: Lya ljunghed hävdas genom fortsatt bete. Älemossen är känslig för avvattnings och får ej påverkas av dikning.

Djurholmamossen - Matkroksmossen: Området får ej dikas.

Västersjön - Rössjön: Sjöarna påverkas negativt av föroreningar och närsalter. Förekomst av naturlig vegetation runt stränderna är viktigt då den fungerar som filter för tillrinnande vatten.

b) Grevie åsar:

Täktverksamhet förhindras liksom annan exploatering. Hävden av åsarna genom bete fortsättes.

Säkerställande

- Naturreservatet Hallandsåsens nordsluttning, Tappesås naturreservat, naturreservatet Grevie åsar, naturreservatet Lyadalen, och naturreservatet Axelstorps skogar.
- En stor del av området omfattas av landskapsbildsskydd enligt NVL § 19 i lydelse före 1975.
- Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr LF 1 område av riksintresse enligt MB 4 kap I, 2 och 4 §§ gäller.
- Natura 2000-område: Djurholmamossen, Århultsbäcken, Korup, Älemossen-Hulrugered, Hallandsås nordsluttning, Lyabäcken, Lya ljunghed och Älemossen, Ledtorpet och Slottet (SCI).

a) Hallandsåsen:

Naturreservatet Hallandsåsens nordsluttning, Tappesås naturreservat. En stor del av området omfattas av landskapsbildsskydd enligt NVL § 19 i lydelse före 1975.

b) Grevie åsar:

Naturreservatet Grevie åsar.

- Alla lokaler L6802, L6803(NR), 68-279, 283(NVO) ingår i den nationella bevarandepånen för odlingslandskapet. Området ingår också i Kristianstads läns bevarandepånen för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden 68-5, 9, 10, 13-16.
- Matkroksmosen ingår i myrskyddsplan för Sverige 2007.

Områdets huvuddrag

Området omfattar Hallandsåsens branta sydsluttning i Ängelholms kommun, samt delar av Hallandsåsens plåtåområde och nord- och västsluttningarna i Båstads kommun. Ett mindre område vid f d Grevie station (Grevie åsar) ingår även i området. Grevie åsar som är naturreservat sedan 1962 är ett i landskapet mycket framträdande system av rullstensåsar.

Hallandsåsens förkastningsbranter domineras av lövskog främst bok. Bokskogarna varierar från torra och näringsfattiga hedskogar på höjdpåtåerna till fuktiga och näringsrika ängsskogar med en artrik markflora på de nedre delarna av sluttningarna. Sluttningarna innehåller flera djupt nedskurna raviner t.ex. Trollabäcken och Kägelån som med sitt rena och syrerika vatten innehåller en intressant flora.

På Hallandsåsens plåtå finns ett större område med öppet hedlandskap med ljunghedar, fattigkärr och lövskogsdungar m.m. Denna naturtyp var mycket vanlig i sydvästra Sverige fram till 1800-talets slut, då ljunghedarna i stor utsträckning planterades med barrskog.

På Hallandsåsen ovanför sluttningen norr om Västersjön finns ett stort myrkomplex av högsta värde, Matkroksmossen och Djuraholmsmossen. En sammansättning av topogena kärr utgör också ett värdefullt kärrkomplex. Andra värdefulla våtmarkstyper i området är soligent kärr (ovanligt för regionen) och svagt välvd mosse.

Hallandsåsen är ett mycket dominerande inslag i landskapet både från norr inom Hallands län och från söder inom Skåne län. Åtgärder som påverkar landskapsbilden på åsen får därför inverkan inom ett stort område.

Representativt odlingslandskap med naturbetesmarker som utgörs av ljunghed och öppen hagmark. Vanliga vegetationstyper är rished av ljungtyp, gräshed av staggtyp och öppet fastmattekärr. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som slåttergubbe, svinrot, knägräs, gullris, stenmåra och klockljung. Lokalerna är Hallandsås, Korup och Flackebjär.

a) Hallandsåsen:

Området omfattar Hallandsåsens sluttningar, den branta sydsluttning i Ängelholms kommun, samt nord- och västsluttningarna i Båstads kommun. Hallandsåsens förkastningsbranter domineras av lövskog främst bok men också vid norra åsfoten almskog. Bokskogarna varierar från torra och näringsfattiga hedskogar högst upp till fuktiga och näringsrika ängsskogar med en artrik markflora på de nedre delarna av sluttningarna. Sluttningarna innehåller flera djupt nedskurna raviner t ex Trollabäcken och Kägelån som med sitt rena och syrerika vatten innehåller en intressant flora och fauna. Trollabäcken är vidare referensområde i kalkningsprogrammet. Hallandsåsen är ett mycket dominerande inslag i landskapet både från norr inom Hallands län och från söder inom Skåne län. Åtgärder som påverkar landskapsbilden på åsen får därför inverkan inom ett stort område.

Området omfattar också Hallandsåsens plåtåområde med Lya ljunghed - Älemossen i Båstads kommun. Bokskogarna på plåtån är näringsfattiga hedskogar. Lya ljunghed är ett större område med öppet hedlandskap med ljunghedar, fattigkärr och lövskogsdungar m m. Denna naturtyp var mycket vanlig i sydvästra Sverige fram till 1800-talets slut, då ljunghedarna i stor utsträckning planterades med barrskog. Inom området runt Älemossen och på

Lya ljunghed används vissa områden fortfarande som extensiv betesmark.

Djuraholmamossen är ett myrkomplex på Hallandsgränsen bestående av välvda och sluttande mosseytor. Myrmarken genomflyts av ett välutvecklat bäckdråg med en invallning, troligtvis för myrslåtter, i norra delen. Växter i dråget är bl a hundstarr, blåtåtel, mannagräs, stor igelknopp och i större klarvattenytor gul näckros. Svagt utbildad tuva/höjlstruktur på mosseplanet. Klockljung, tuvull och kråkris dominerar. Laggen är ställvis ersatt av blåtåteldominerad fukthed. Kantskog med stort björkinslag. Gamla diken och gammal torvtäkt i SV. Myren dräneras till Rönneån, via Århultsbäcken och Västersjön. Djuraholmsmossen är ett relativt opåverkat myrkomplex av en för Skåne ovanlig typ. Starkt sluttande ytor. Mångsidigt komplex. Myrslåtter.

Matkroksmossen är ett myrkomplex utmed Faxerödsbäcken med mer eller mindre soligena kärrområden. Det förekommer också svagt sluttande och svagt välvda mosseytor samt skogsmosseytor. I det centrala kärret växer bl.a. svalting, topplösa och stor igelknopp. I kärren för övrigt finns kråklöver, flackstarr, kärresilja och brunven. Fukthedarna hyser ljung, tuvull, klockljung, blåtåtel och myrlilja. På mosseytorna dominerar ljung, tuvull och klockljung. Enstaka äldre diken finns. Torvtäkt i SO. Avrinning via Faxerödsbäcken till Västersjön och Rönneå.

Området omfattar Västersjön och Rössjön i Ängelholms kommun. Rössjön är en opåverkad oligotrof skogssjö. Den är 24 m djup och bottarna består av dy, sten, grus och sand. Siktdjupet är mycket gott. Kalkning sker i tillflöde. Försurningskänslig. I sjön förekommer gädda, abborre, mört, ål m fl arter. Rössjön omges av skogsmark till övervägande del lövskog. Rössjön är fågelskyddsområde med förbud att färdas med båt och att jaga samt skada ägg, bo eller liknande. I Rössjön häckar storlom, kanadagås, gräsand, knipa, storskrake, drillsnäppa och fiskmås. Västersjön är också en opåverkad oligotrof skogssjö. Den är 12,6 m djup. Siktdjupet är gott. Bottnen är dyig, stenig och sandig. Försurningskänslig. Kalkning sker i tillflöde. I sjön förekommer gädda, abborre, siklöja, mört m m. Västersjön omges av främst skogsmark, mest lövskog med stor andel ädellöv.

b) Grevie åsar är naturreservat.

Det är ett i landskapet mycket framträdande system av rullstensåsar. Rester av ett större system där stora delar har exploaterats. Grevie åsar anses vara subglacialt bildade och har samband med Sinarpsdalen vid isavsmältningen då en kraftig is tryckt på norrifrån. Grevie åsar är också ett närbeläget strövområde till Grevie samhälle. Större delen av åsarna är betesmarker i form av enefälader.

Anmärkningar

Av redovisningstekniska skäl ingår inom det avgränsade området vissa anläggningar och bebyggda tomter, dessa berörs inte av riksintresset för naturvård.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr LF 1 och området är riksintresse enligt MB 4 kap 1, 2 och 4 §§.

Referenser

SNV PM 1925. Hallandsåsens höjdplatå 1983.

SNV PM 1680-1683. Våtmarksinventering i sydvästra Sverige.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1994: Bevarandeprogram odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1995. Kristianstad.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1993: Ängs- och hagmarker i Kristianstads län.

Länsstyrelsen 1993. Kristianstad.

Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm

Naturvårdsverket 1994. Myrskyddsplan för Sverige.

Ringberg, B., 1995: Beskrivning till jordartskartan Halmstad SV. Sveriges geologiska undersökning, ser. Ae nr 121.

Inventering av grusförekomster i L-län 1971-72.

Myrar i Kristianstads län, länsstyrelsen 1983

Översiktlig naturinventering av våtmarker i Kristianstads län, Länsstyrelsen 1987.

Länsstyrelsens sjöregister.